

Svenskarnas engagemang

En rapport om ideella insatser
i föreningslivet 2024

© **Volontärbyrån 2024**

ISBN 978-91-989794-4-2

Text: Sonja Leister, Arena Opinion

Grafisk form: Jolin Edbrand, Arena Opinion

Projektledare på Volontärbyrån: Emelie Edin

Foto: Ola Höiden

Innehåll

Därför mäter vi engagemang	4
Insikter för att utveckla civilsamhället	4
Fler frågor och fler svarande.....	4
Om undersökningen.....	4
Fyra miljoner engagerar sig.....	6
Engagemanget är fortsatt starkt	6
Idrottsföreningar samlar flest engagerade.....	7
Många engagerar sig i styrelser och som ledare	9
De flesta vill göra något konkret	9
Det ideella engagemanget i olika grupper	10
Engagemang efter ålder: Varannan senior är volontär	10
Engagemang efter kön: Män mer engagerade än kvinnor	12
Engagemang efter region: Mellersta Norrland toppar, Stockholm i botten	14
Engagemang efter inkomst: Resursstarka är mest engagerade	16
Potential för mer engagemang.....	18
Unga saknar information	18
Organisationerna som lockar	19
Hinder för ett ideellt engagemang	19
Fem tips för ett ännu starkare och bredare engagemang	20

Därför mäter vi engagemang

Ideellt engagerade verkar för ett bättre samhälle varje dag. Engagemanget stärker sammanhållningen mellan människor och bidrar till ökad tillit och delaktighet. Det ideella engagemanget håller det demokratiska samtalet levande och ger människor möjligheter att tillsammans bidra till samhällsutvecklingen.

Insikter för att utveckla civilsamhället

Syftet med undersökningen "Svenskarnas engagemang" är att följa och kartlägga hur ideellt engagemang utvecklas i Sverige. Genom regelbundna enkätundersökningar bland allmänheten kan vi ge organisationer och andra intresserade värdefull information om vilka grupper i samhället som engagerar sig, varför och på vilket sätt. Vi kan även se vilka grupper som ännu inte har hittat in i ett engagemang och vad som hindrar dem från att bli volontärer. Hur och varför människor vill engagera sig blir nyckelfrågor för att långsiktigt säkra engagemanget i Sverige och för att hitta nya vägar att fånga upp människors engagemang.

Fler frågor och fler svarande

Årets undersökning är den mest omfattande undersökning vi hittills genomfört. Vi har exempelvis lagt till frågor om var människor engagerar sig och vilka slags uppdrag de har. Vi har dessutom kollat fler bakgrundsfaktorer i denna undersökning såsom utbildning och inkomst. För att kunna analysera olika gruppers engagemang bättre på djupet har vi utökat antal respondenter från runt 1000 till över 2000 personer.

Vi kan exempelvis undersöka närmare hur mäns och kvinnors engagemang skiljer sig åt, vilka föreningar de föredrar och vilka sorts engagemang de har. Det ger oss även större möjligheter än tidigare att se geografiska skillnader i engagemanget.

Om undersökningen

Volontärbyrå gav Verian i uppdrag att genomföra en Sifo-undersökning om ideellt engagemang i Sverige. En webbenkät skickades ut till den riksrepresentativa och slumpmässigt rekryterade Sifo-panelen. De som svarade på enkäten var mellan 18 och 79 år gamla. Totalt har 2002 intervjuer genomförts mellan den 10 och 15 oktober 2024.

För att säkerställa att resultaten speglar Sveriges befolkning på ett tillförlitligt sätt har resultatet viktats utifrån kön, ålder, region och partival 2022.

Denna undersökning är en del av en serie mätningar som gjorts över tid för att möjliggöra jämförelser och identifiera trender. Resultaten från oktober 2024 jämförs därför med resultat från tidigare mätningar som genomförts i maj 2024, november 2023, oktober och juni 2022, november 2021 och november 2020.

Vad betyder ideellt engagemang?

Ideellt engagemang handlar om att människor gör en insats för en viss fråga utan att få betalt eller för en symbolisk ersättning. De människor som står för engagemanget kallas ofta för volontärer, förtroendevalda eller ideella. Ideella insatser innefattar allt från läxhjälp och stödsamtal till ledar- eller förtroendeuppdrag och utbildningsinsatser.

Vad är en volontär?

Olika föreningar använder olika begrepp för att benämna det ideella engagemanget, till exempel förtroendevalda eller frivilliga. I denna undersökning använder vi framförallt begreppet volontär och ideellt engagerade när vi pratar om de personer som gjort ideella insatser.

Fyra miljoner engagerar sig

Engagemanget är fortsatt starkt

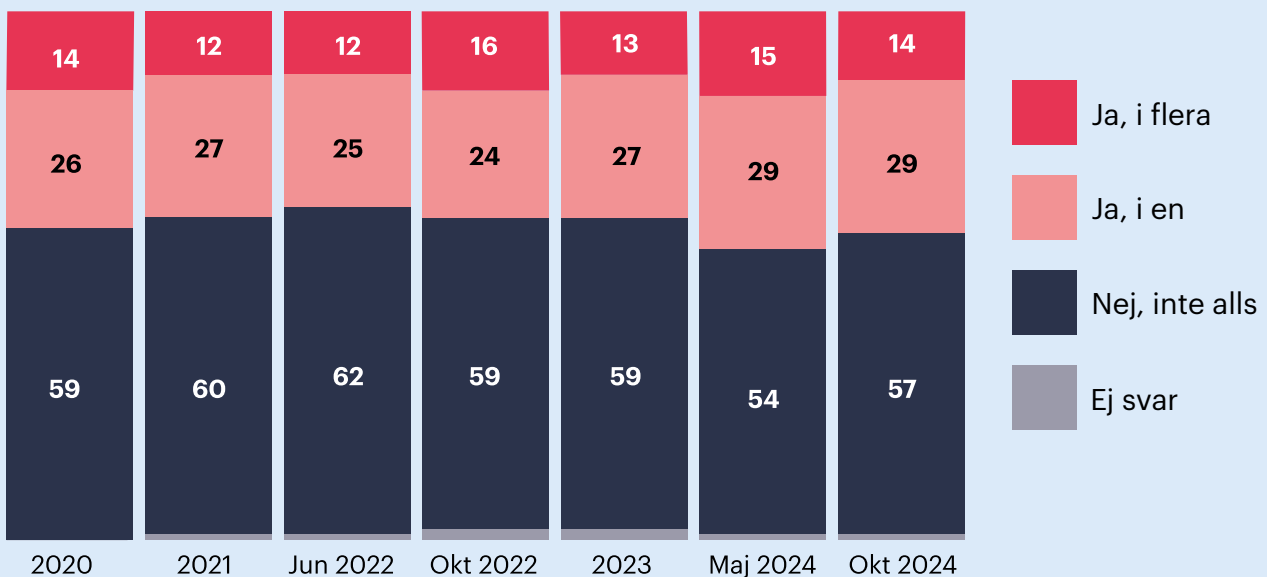
Volontärbyråns undersökning från oktober 2024 visar att ungefär 4 av 10 engagerar sig ideellt vilket motsvarar runt fyra miljoner människor. Det är 42 procent av de svarande som uppger att de har haft ett eller flera ideella uppdrag under de senaste tolv månaderna.

Engagemanget ligger stabilt över tid. I de tidigare undersökningarna som gjorts sedan 2020 svarade mellan 37 och 44 procent att de hade engagerat sig under de senaste tolv månaderna.

Av alla de som har gjort ideella uppdrag under de senaste tolv månaderna är det 29 procent som säger att de är engagerade i en förening eller organisation och 14 procent är engagerade i flera verksamheter.

De flesta volontärer engagerar sig regelbundet. Det är vanligast att man engagerar sig någon gång i månaden, vilket 35 procent svarar. Runt 24 procent har till och med utövat sitt ideella engagemang flera gånger i veckan.

Har du under de senaste 12 månaderna engagerat dig ideellt i någon förening eller organisation?

Så ställdes frågan: Har du under de senaste 12 månaderna engagerat dig ideellt i någon förening/ideell verksamhet/organisation? Med engagemang menar vi t.ex. att du ställt upp som frivillig/volontär, styrelseledamot, ledare. Summeringar av andelar kan avvika på grund av avrundningar. Svaren ovan avser procent.

Om man tittar närmare på hur mycket tid människor lägger på sina ideella uppdrag svarar de flesta (38 procent) mellan 1 och 5 timmar per månad. Näst vanligast är att man engagerar sig mellan 6 och 10 timmar per månad, vilket 25 procent uppger.

Idrottsföreningar samlar flest engagerade

Det finns ett starkt civilsamhälle i Sverige med runt 265 000 organisationer enligt Statistiska Centralbyrån (2022). I denna undersökning ställde vi för första gången frågan i vilken typ av organisationer människor främst är engagerade. De svarande kunde ange maximalt tre svar.

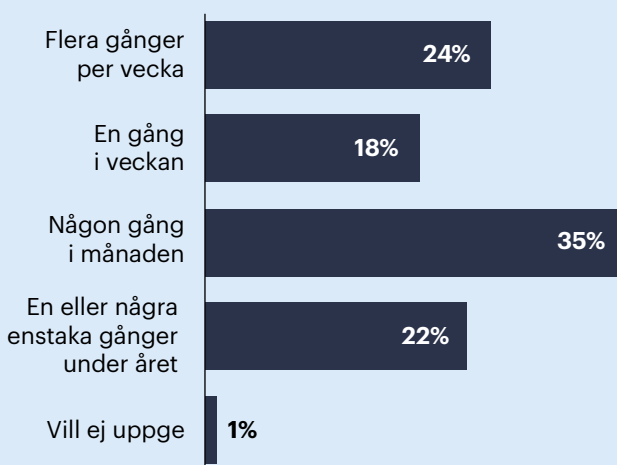
De flesta som engagerar sig i Sverige har ett ideellt uppdrag i en idrottsförening (34 procent), bostadsrättsförening* (14 procent) eller hobbyförening som till exempel slöjd-, brädspels- eller fotoföreningar (10 procent). På fjärde plats ligger kulturföreningar där 9 procent engagerar sig.

De 10 vanligaste typerna av organisationer att engagera sig i

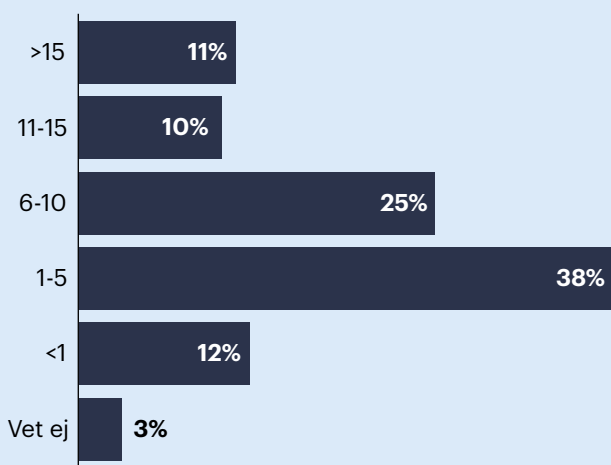
1. Idrottsorganisation **34%**
2. Bostadsrättsförening **14%**
3. Hobbyförening **10%**
4. Kultur-, dans-, musik- eller teaterförening **9%**
5. Friluft-, jakt- eller fiskeorganisation **8%**
6. Villaägarförening samt samfälligheter **7%**
6. Humanitärt/socialt inriktad organisation **7%**
6. Politiskt parti samt lokala aktionsgrupper **7%**
9. Fackföreningar samt aktieägarföreningar **7%**
9. Församlingar eller organisation inom religiösa samfund **7%**

*De flesta bostadsrättsföreningar är ekonomiska föreningar. Samtidigt kan engagemanget ses som ett ideellt engagemang då det är tidskrävande och ansvarsfullt. Ibland kan de engagerade få ett visst arvode.

Ungefär hur ofta har du engagerat dig ideellt under senaste 12 månaderna?

Uppskatta hur många timmar per månad du har engagerat dig ideellt?

Vilken typ av uppdrag har du haft under de senaste 12 månaderna?

	Alla	Man	Kvinna	18-29	30-49	50-64	65-79
Styrelse- eller andra förtroendeuppdrag	51	55	46	35	50	53	60
Praktiska insatser eller funktionärsuppdrag	41	41	42	39	43	41	40
Ledaransvar eller aktivitetsledare	22	27	17	29	27	21	11
Administration	15	13	17	17	16	13	15
Utåtriktad kommunikation eller information	10	9	11	15	9	9	8
Utbildning, folkbildning eller mentorskap	7	8	6	12	7	7	4
Penninginsamling	5	3	6	3	7	3	4
Sociala stödinsatser	4	3	5	7	3	2	5
Opinionsbildning, kampanjer	3	4	2	5	3	2	3
Direkta hjälpinsatser vid samhällshändelser/kris	2	2	2	4	1	2	2
Annan	4	3	5	1	3	5	5

Svaren ovan avser procent.

Vad var den/de främsta anledningarna till att du ville engagera dig ideellt?

	Alla	Man	Kvinna	18-29	30-49	50-64	65-79
Göra något konkret i en fråga jag bryr mig om	41	41	41	27	41	44	46
Delta i en gemenskap, få nya vänner	30	31	29	38	24	29	38
Lära mig mer om det jag engagerar mig inom	17	16	18	20	16	16	16
Förväntan från min omgivning	17	18	16	11	20	17	17
Kunna förändra samhället	15	15	15	19	16	12	13
Uttrycka åsikter i frågor som är viktiga för mig	14	13	15	11	14	16	14
Visa medkänsla för andra människor	13	11	16	7	15	13	14
Känna mig behövd	12	10	14	18	8	12	13
Bli mer tillfreds med mig själv	10	11	9	7	9	13	12
Få praktiska erfarenheter	10	10	10	27	10	7	5
Få kontakter som kan hjälpa mig i arbetslivet	3	4	2	10	3	1	0
Få ett intyg eller något att skriva på mitt cv	2	2	2	9	2	0	0
Annat	11	10	12	5	13	17	4

Svaren ovan avser procent.

Många engagerar sig i styrelser och som ledare

Väldigt många olika slags uppgifter kan ingå i ett ideellt uppdrag. Det kan omfatta allt från att plocka skräp i skogen, att träna ett innebandy-lag till att vara förtroendevald i den lokala fackklubben. Alla kan bidra utifrån sina intressen och erfarenheter.

Ungefär hälften av de engagerade (51 procent) svarar att de har ett ideellt styrelseuppdrag eller andra förtroendeuppdrag. Många gör även praktiska insatser och har funktionärsuppdrag (41 procent). Runt 22 procent av de engagerade leder aktiviteter eller har andra ledaransvar.

De flesta vill göra något konkret

En stark drivkraft att engagera sig ideellt är att göra något konkret inom en fråga man verkligen bryr sig om. Runt 4 av 10 anger att det är detta som motiverar dem att engagera sig ideellt (41 procent).

Ideellt engagemang handlar inte bara om handlingskraft och hjärtefrågor. Civilsamhället kan också ses som en viktig social mötesplats. Det näst vanligaste motivet för ideellt engagemang är att hitta en gemenskap och få nya vänner, detta svarar 30 procent.

Ett ideellt uppdrag kan dessutom bidra till den personliga utvecklingen. Runt 17 procent anger som anledning att de gärna vill lära sig mer om just det område som deras engagemang handlar om.

Det kan också finnas yttre faktorer som får människor att bli volontärer: 17 procent upplever en förväntan från andra att de ska engagera sig, till exempel från andra volontärer eller från föreningen. Detta tyder på att människor i många fall påverkas av omgivningen som uppmunt-rar eller frågar om man vill ta sig an ett ideellt uppdrag.

Att titta närmare på motiv för engagemang i olika samhällsgrupper kan hjälpa föreningar att attrahera fler som vill engagera sig. Det är viktigt att kommunicera utåt att ett ideellt uppdrag kan ha många olika positiva effekter för individen som människor kanske inte tänker på, speciellt när de inte har haft så mycket kontakt med ideella verksamheter sedan tidigare.

Det ideella engagemanget i olika grupper

Engagemang efter ålder: Varannan senior är volontär

Undersökningen har besvarats av personer mellan 18 och 79 år. När man tittar på hur engagerade olika åldersgrupper är så blir det tydligt att det främst är personer över 30 år som engagerar sig ideellt. Bland de unga i ålderskategorin 18 till 29 år är det en tredjedel (33 procent) som har engagerat sig under de senaste tolv månaderna. Unga är en grupp som många föreningar gärna vill attrahera och det är viktigt att civilsamhället lyckas fånga upp ungas engagemang och erbjuder uppdrag som motsvarar ungas behov och intressen. Det skulle öka mångfalden i den ideella sektorn och säkerställa att organisationer kan bygga sin verksamhet på volontärer även i framtiden.

Den åldersgrupp som har störst andel engagerade är människor mellan 65 och 79 år, det är nästan hälften (47 procent) som svarade att de engagerar sig ideellt. Att seniorer är mer engagerade kan bero på flera olika faktorer. De är etablerade i samhället, har ofta större nätverk än unga och kanske en föreningsvana sedan tidigare. Efter pensionen har människor dessutom mer tid till förfogande för ideellt engagemang.

Personlig utveckling eller förväntningar från andra

Bland alla åldersgrupper är ett starkt motiv till att engagera sig att hitta nya vänner och att göra något konkret inom en fråga man bryr sig om. Övriga motiv till ideellt engagemang skiljer sig en del.

Unga mellan 18 och 29 år anger i mycket högre grad kompetensutveckling och ökade chanser på arbetsmarknaden som en anledning

att ta sig an ett ideellt uppdrag. De engagerade unga svarar att de vill få praktiska erfarenheter (27 procent), skapa kontakter för att komma in i arbetslivet (10 procent) och skriva i sitt cv att de har engagerat sig ideellt (9 procent). Att unga tänker strategiskt kring sina ideella uppdrag är förståeligt då de inte ännu är etablerade på arbetsmarknaden. Särskilt i tider med låg ekonomisk tillväxt och relativt hög arbetslöshet kan ideellt engagemang vara en nyckel för unga att komma in på arbetsmarknaden.

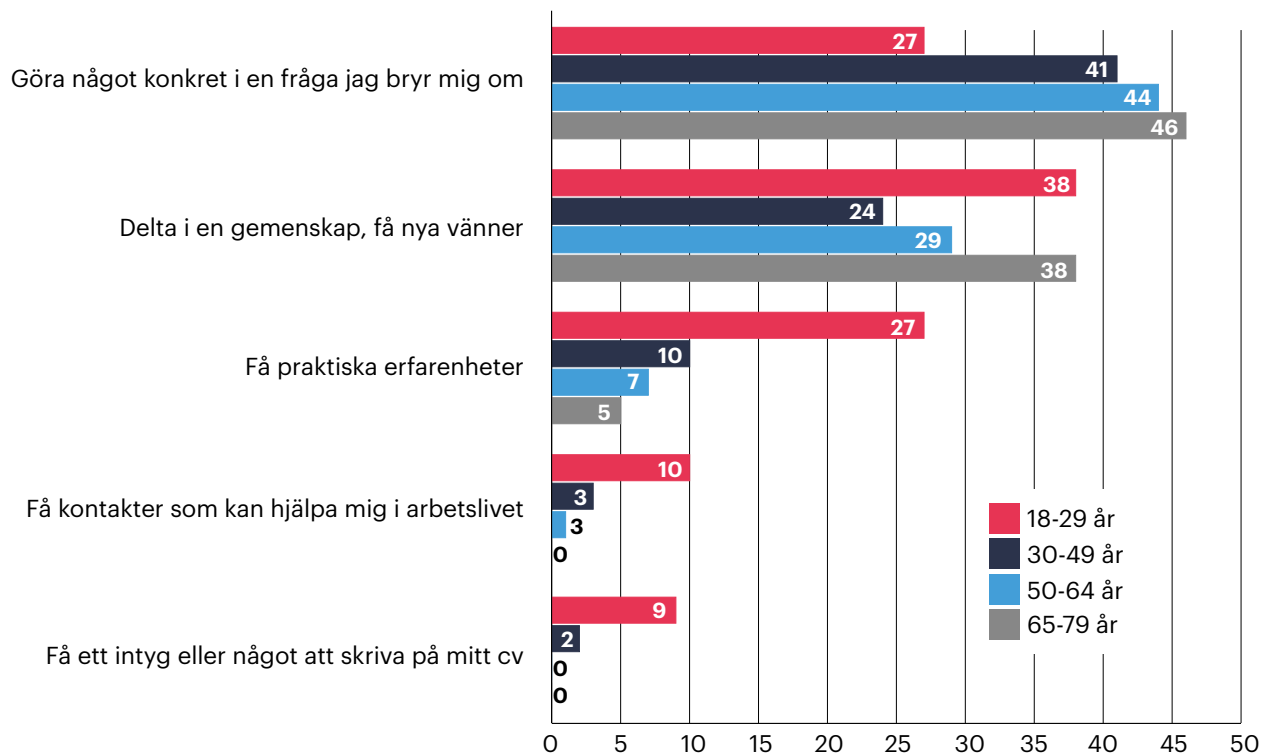
Bland de engagerade över 30 år blir det tydligt att förväntningar från omgivningen spelar in när man blir volontär. Runt 20 procent av de mellan 30 och 49 år upplever en förväntan från andra volontärer eller en förening att de ska ställa upp på ett ideellt uppdrag. Det är runt 17 procent bland de mellan 50 och 79 år som anger samma sak. En möjlig förklaring kan vara att det är vanligt att föräldrar förväntas att hjälpa till i en förening där barnen är medlemmar, till exempel i en gymnastikklubb eller hos scouterna. Det kan även tyda på att det finns en starkare norm i de äldre generationerna att man ska engagera sig ideellt, och att det sker i en förening.

Unga kämpar för klimatet, äldre gillar kultur

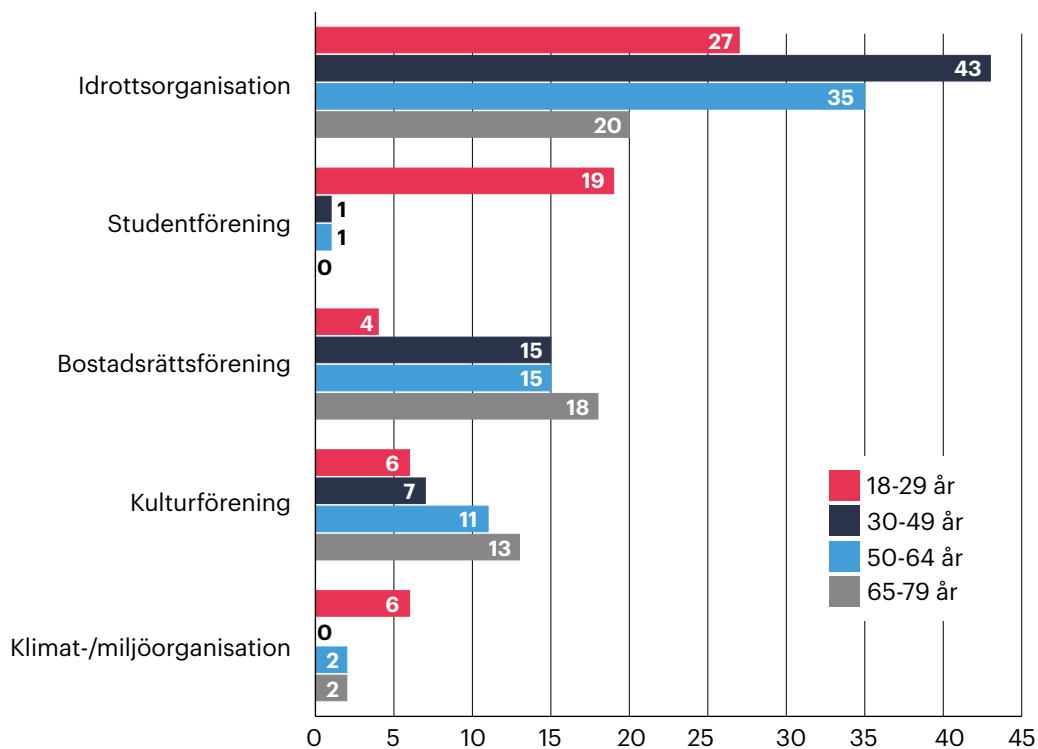
De flesta unga 18 till 29 år är engagerade i idrottsföreningar (27 procent) och studentföreningar (19 procent). För de engagerade över 30 år är det vanligast att man engagerar sig i idrottsföreningar och bostadsrättsföreningar.

Unga mellan 18 och 29 år återfinns i högre utsträckning i klimat- och miljöorganisationer (6 procent) och människor mellan 65 och 79 år väljer i högre utsträckning än andra att bli volontär i en kulturförening (13 procent).

Vad är den främsta anledningen till att du vill engagera dig ideellt?

Vilken typ av organisation har du främst engagerat dig i?

Svaren ovan avser procent.

Engagemang efter kön*: Män mer engagerade än kvinnor

Undersökningen visar att män i högre grad är engagerade i det civila samhället än kvinnor. Bland männen är det 45 procent som har engagerat sig ideellt under de senaste 12 månaderna: 28 procent var engagerade i en organisation och hela 16 procent i flera organisationer.

Bland kvinnorna är det 40 procent som har engagerat sig. Runt 29 procent hade haft ideella uppdrag i en förening och 11 procent i flera föreningar.

Även långtidsstudier om ideellt engagemang i Sverige visar att män är något mer engagerade än kvinnor och att skillnaden ökade under tidigare lågkonjunkturer (Medborgerligt engagemang 1992-2019, Johan von Essen). En möjlig förklaring kan vara att strukturer i samhället hindrar kvinnor från att ta vissa ideella uppdrag eller att

det är andra faktorer i deras liv som påverkar. Då kvinnor ofta tar ett större ansvar för obetalt och osynligt arbete på arbetsplatsen och i hemmet kan detta minska deras möjlighet till ett ideellt engagemang.

Hos männen ser man tydliga skillnader i engagemang beroende på ålder. Bland de unga männen (18 till 29 år) anger bara 31 procent att de hade engagerat sig. Däremot har hela 51 procent av männen mellan 65 och 79 år haft ett ideellt uppdrag.

Olika intressen, gemensam vilja att bidra

När man tittar på i vilken sorts organisationer män och kvinnor engagerar sig, syns en del olikheter: Män engagerar sig i mycket högre grad i idrottsföreningar (39 procent) än kvinnor (28 procent). Samma gäller för friluftsföreningar där 11 procent av männen, men bara 5 procent av kvinnorna engagerar sig.

Vilken typ av organisation har du främst engagerat dig i?

	MAN	KVINNA
Idrottsorganisation	39	28
Bostadsrättsförening	14	15
Hobbyförening	10	9
Kultur-, dans-, musik- eller teaterförening	7	11
Friluftsförening, jakt- eller fiskeorganisation	11	5
Villaägarförening samt samfälligheter	9	5
Humanitärt eller socialt inriktad organisation	5	10
Politiskt parti samt lokala aktionsgrupper	7	6
Fackföreningar samt aktieägarföreningar	6	5
Församlingar eller organisation inom religiösa samfund	4	8

Svaren ovan avser procent.

* Juridiskt kön efterfrågades

Kvinnor däremot söker sig i signifikant högre utsträckning till humanitära och socialt inriktade verksamheter. Hela 10 procent av kvinnorna har engagerat sig där och bara 5 procent av männen. I föräldraorganisationer fanns 5 procent av kvinnorna och mindre än 1 procent av männen.

Resultaten kan förklaras med att män och kvinnor har olika intressen som även speglas i det ideella engagemanget. Dessutom är det troligtvis så att organisationer med en majoritet manliga eller kvinnliga volontärer sannolikt lockar fler engagerade av samma kön, vilket kan förstärka effekten. Vi har sett i andra rapporter som Volontärbyrån tagit fram att det ofta finns en homogen kärna i de flesta föreningar, som lockar fler engagerade som demografiskt liknar dem som redan finns i föreningen.

Fler män i styrelser

Det finns också statistiskt säkerställda skillnader mellan vilken typ av uppdrag som män respektive kvinnor tar sig an. Det är runt 55 procent av de engagerade männen som har styrelse- och andra förtroendeuppdrag, jämfört med 46 procent av de engagerade kvinnorna. Runt 27 procent av männen har ledaransvar eller är aktivitetsledare medan det bara är 17 procent av kvinnorna som har det. Det blir tydligt att män i högre grad söker sig till och/eller får uppdrag med inflytande och ansvar. Kvinnor är oftare engagerade i penninginsamling (6 procent) och sociala stödinsatser (5 procent).

Vilken typ av uppdrag har du haft under de senaste 12 månaderna?

	MAN	KVINNA
Styrelse-/förtroendeuppdrag	55	46
Praktiska insatser eller funktionärsuppdrag	41	42
Ledaransvar eller aktivitetsledare	27	17
Administration	13	17
Utåtriktad kommunikation eller information	9	11
Utbildning, folkbildning eller mentorskap	8	6
Penninginsamling	3	6
Sociala stödinsatser	3	5
Opinionsbildning, uppvaktning av politiker, kampanjer	4	2
Direkta hjälpinsatser vid samhällshändelser eller kris	2	2
Annan	3	5

Svaren ovan avser procent.

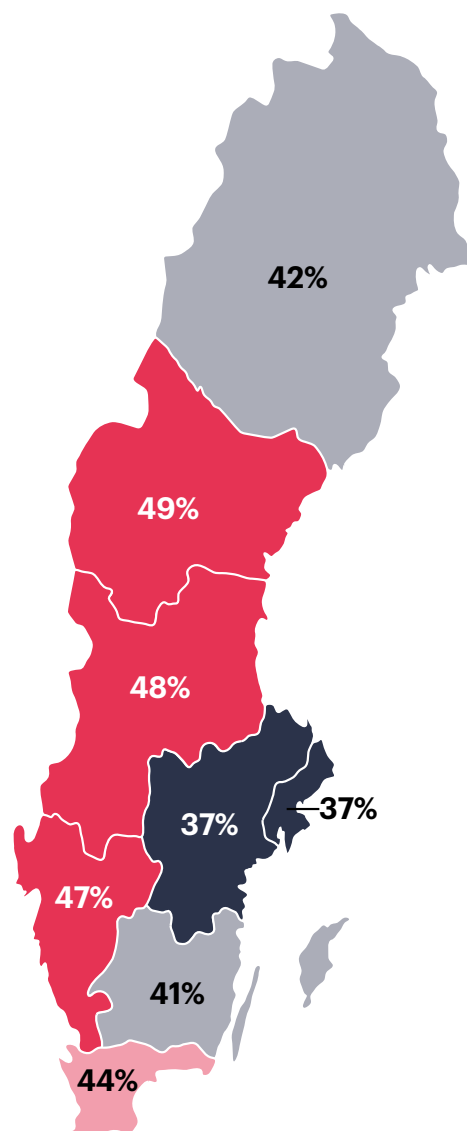
Engagemang efter region: Mellersta Norrland toppar, Stockholm i botten

I många delar av Sverige engagerar sig människor ideellt i ungefär lika hög utsträckning: runt 40 procent säger att de har varit engagerade de senaste 12 månaderna. Det finns dock några områden som sticker ut. I undersökningen har vi tittat på åtta olika delar av landet enligt den vedertagna statistiska indelningen NUTS2.

1	Mellersta Norrland 49%
2	Norra mellansverige 48%
3	Västsverige 47%
4	Sydsverige 44%
5	Övre Norrland 42%
6	Småland och öarna 41%
7	Stockholm 37%
7	Östra Mellansverige 37%

Högst är engagemanget under de senaste tolv månaderna i Mellersta Norrland (49 procent), Norra Mellansverige (48 procent) och Västsverige (47 procent). Lägst i engagemang ser vi i Östra Mellansverige och Stockholm där 37 procent hade engagerat sig. Antalet svarande på denna fråga är dock relativt lågt i Norra Mellansverige med runt 80 personer vilket kan påverka resultatets statistiska tillförlitlighet.

Om man jämför storstadsområdena med övriga landet så kan man se viss skillnad, men den är inte statistiskt säkerställt. Engagemanget är något lägre i metropolregionerna (Stockholm, Malmö, Göteborg) där 40 procent hade engagerat sig under de senaste tolv månaderna, jämfört med 44 procent i resten av landet.

Motiven att engagera sig skiljer sig tydligt regionalt. I Norra Mellansverige ville 39 procent av de engagerade delta i en gemenskap och träffa nya vänner, i Stockholm är det betydligt färre (19 procent) som söker denna sociala kontakt. En möjlig förklaring för den tydliga skillnaden skulle kunna vara att det finns många andra platser där man kan träffa nya personer i en storstad jämfört med ett glesbygdsområde.

Fyra typiska volontärer

Det finns miljontals människor i Sverige som har ett ideellt engagemang och alla är olika. Om man tittar på statistiken, demografiska faktorer och drivkrafter till engagemang kan man dock härleda vanligt förekommande typer av engagerade personer. Vi har tagit fram fyra exempel på ideellt engagerade.

Volontär #1: En högskoleutbildad man i 40-årsåldern som är ledare i en idrottsklubb och bor i Varberg. Han engagerar sig för att han tycker det är viktigt med fysisk aktivitet för barn och unga.

Volontär #2: En man runt 70 år med ett styrelse- eller förtroendeuppdrag i en hobbyförening i Borlänge som vill utöva ett intresse och ge något tillbaka till föreningen som betytt mycket genom åren.

Volontär #3: En kvinna i 50-årsåldern från Malmö som är medlem i en teaterförening och vill knyta nya kontakter och vara en del av ett socialt sammanhang.

Volontär #4: En kvinna runt 35 år från Stockholm som engagerar sig i en social verksamhet ungefär varannan vecka för att underlätta vardagen för utsatta människor.

Engagemang efter inkomst: Resursstarka är mest engagerade

Det finns stora skillnader gällande engagemang i olika socioekonomiska grupper. En utmaning är dock att mäta engagemanget bland personer med grundskola som högsta avslutade utbildning. Deras deltagande i Sifo-panelen är relativt låg. Det var bara 80 personer med grundskoleutbildning som besvarade enkäten. Vi kommer därför att fokusera på resultaten bland personer som har avslutat sin gymnasie- och högskoleutbildning där det finns ett stabilt statistiskt underlag.

Hälften av höginkomsttagarna engagerar sig

Engagemanget är betydligt högre bland personer med högskoleutbildning: hela 45 procent svarade att de hade engagerat sig ideellt under de senaste tolv månaderna. Bland personer med gymnasieutbildning som högsta avslutade utbildning är det endast 36 procent.

Ännu tydligare syns skillnader i engagemang när man tittar på månadsinkomst. I den lägsta inkomstgruppen (under 22 000 kronor i månadsinkomst) hade 40 procent engagerat sig. I den högsta inkomstgruppen (över 50.000 kronor) var det fler som hade engagerat sig, nämligen hela 51 procent.

Resultaten kan tyda på att resurser är en viktig förutsättning för att ha tid, möjlighet och motivation att engagera sig ideellt i en förening. Den

bilden bekräftas när man ser till varför unga mellan 18 och 29 år inte engagerar sig. Unga svarar i mycket högre grad än de andra åldersgrupperna att de inte har ekonomiska förutsättningar för att göra ideella insatser (12 procent).

Samtidigt är den lägsta inkomstgruppen mer engagerad än den näst lägsta vilket möjligtvis beror på att många pensionärer har en inkomst under 22 000 kronor. I tidigare kapitel har vi sett att personer över 65 år i väldigt hög grad är engagerade i ideella verksamheter.

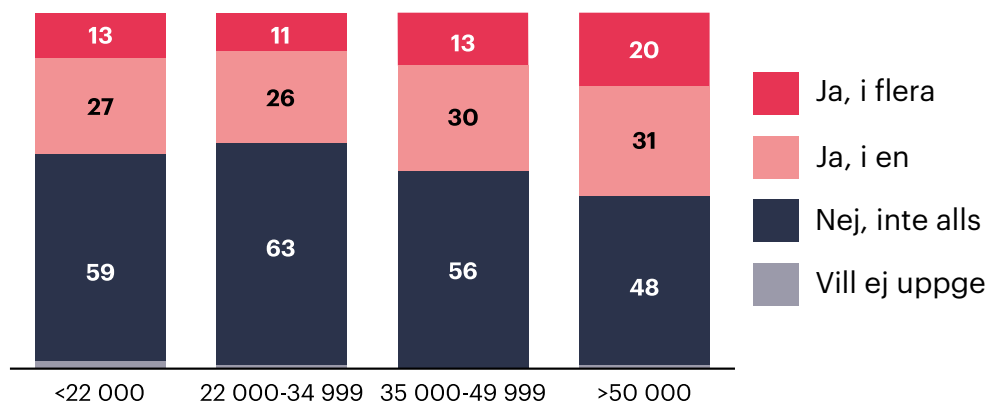
De med lägst inkomst vill förändra samhället

Den högsta inkomstgruppen (över 50 000 kronor månadsinkomst) engagerar sig i högre utsträckning än de andra inkomstgrupperna för att de vill göra något konkret för en fråga de bryr sig om. Detta motiv anger nästan hälften (47 procent). Däremot är höginkomsttagarna i mycket lägre grad intresserade av att hitta en gemenskap eller nya vänner, detta svarar bara 20 procent.

I den näst högsta inkomstgruppen (35 000 till 49 999 kronor månadsinkomst) sticker engagemanget i fackförbund samt aktieägarföreningar ut med 9 procent som hade haft ideella uppdrag där.

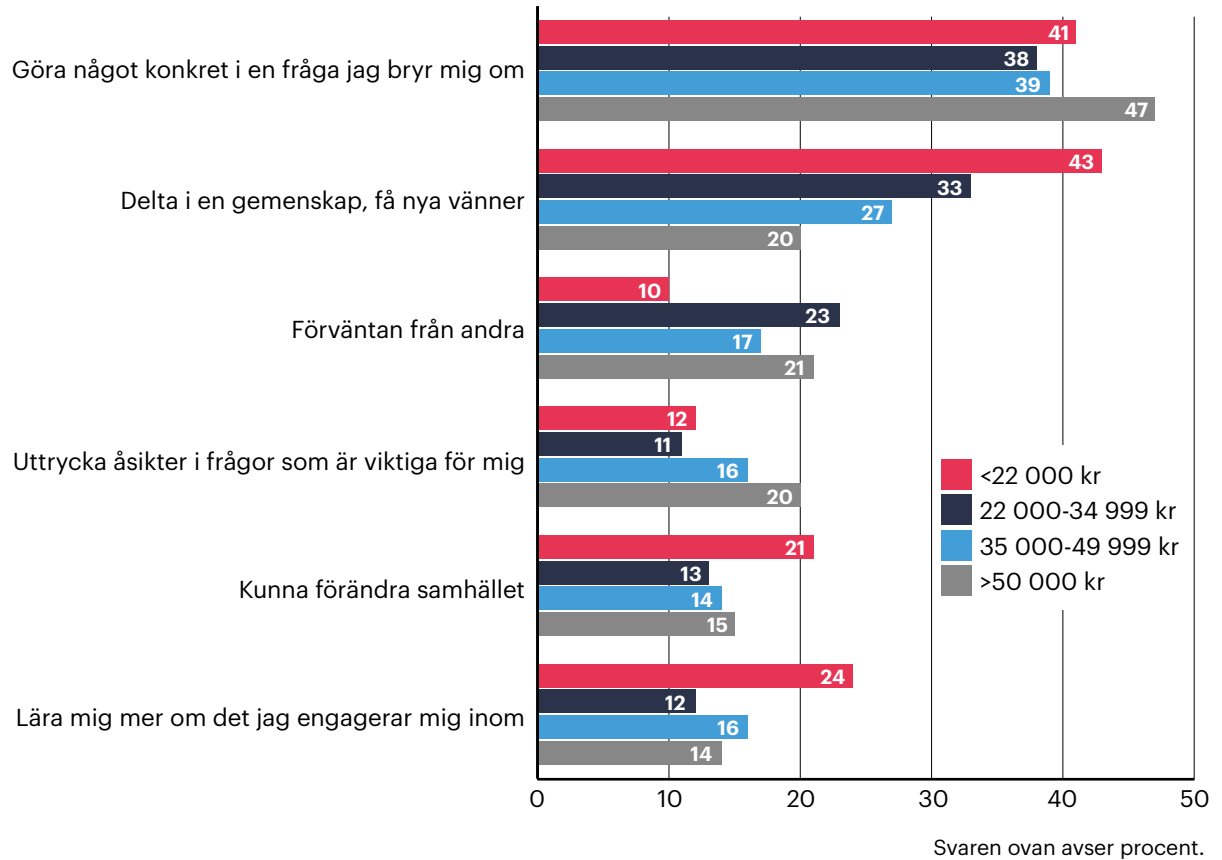
I den högsta inkomstgruppen är signifikant fler engagerade i idrottsföreningar, nämligen hela 45 procent. De finns också i högre grad i villaföreningar (13 procent) och ordenssällskap (6 procent).

Andel som engagerat sig ideellt i någon förening eller organisation det senaste året, uppdelat på inkomstnivå

Svaren ovan avser procent.

Drivkrafter bakom ideellt engagemang, uppdelat på inkomstnivå

Potential för mer engagemang

Det ideella engagemanget är redan starkt i Sverige, men det finns potential att engagera ännu fler personer, något som denna undersökning bekräftar. Hela 76 procent svarar att de kan tänka sig att engagera sig ideellt framöver. Samtidigt är det 42 procent som faktiskt har engagerat sig. Detta innebär en mellanskillnad på 34 procent som kan betraktas som människor som skulle kunna bli volontärer, men som ännu inte har tagit steget.

Om man jämför olika åldersgrupper är framför allt personer mellan 30 och 49 år intresserade av ideella uppdrag: 83 procent svarar att de kan tänka sig att engagera sig ideellt framöver. Bland de unga mellan 18 och 29 år är det 74 procent som är intresserade av ett ideellt engagemang. Lägst är intresset i åldersgruppen 65 till 79 år

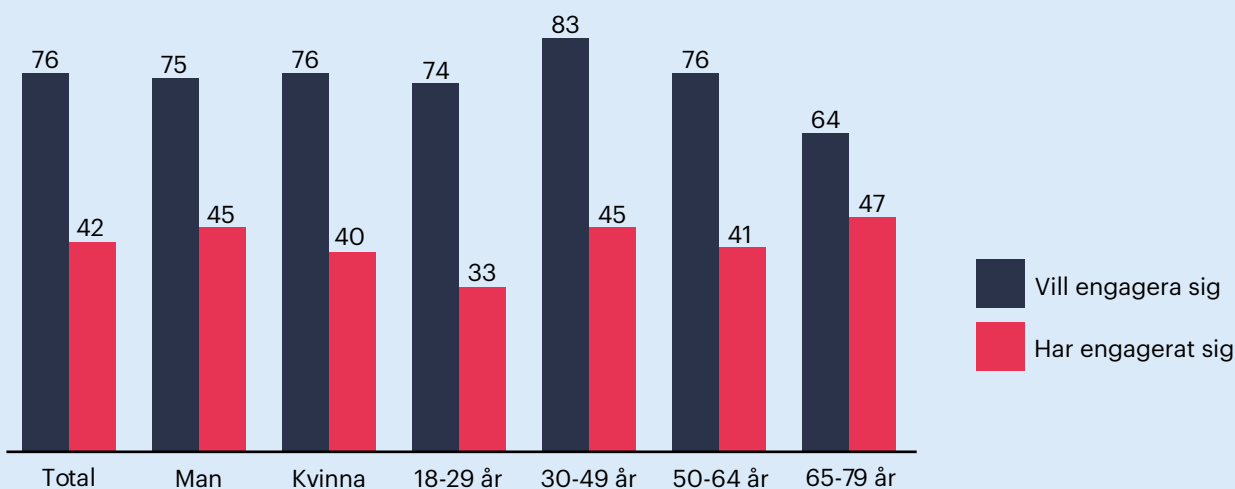
där bara 64 procent anger att de är intresserade.

Det finns också stora skillnader i intresse för ideella uppdrag beroende på utbildning. Det är 81 procent av personerna med avslutad högskoleutbildning som är intresserade, bland personer med gymnasieutbildning visar runt 68 procent intresse.

Unga saknar information

För att bli volontär måste man givetvis veta hur man hittar ideella uppdrag som passar ens intressen och förutsättningar. På frågan "Vet du hur du skulle gå tillväga för att engagera dig ideellt?" svarar 67 procent ja, 18 procent svarar att de inte vet eller och 15 procent att de är tveksamma (15 procent).

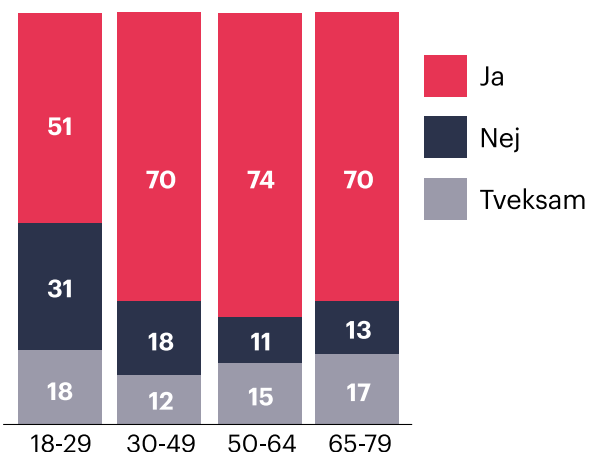
Andel som kan tänka sig att engagera sig och som har engagerat sig

Svaren ovan avser procent.

Störst osäkerhet råder hos unga mellan 18 och 29 år där bara 51 procent vet hur de ska gå tillväga, samtidigt som så många som 31 procent inte vet vilka vägar som finns in i ideella verksamheter och 18 procent är tveksamma. Det är tydligt att unga människor behöver mer kunskap om ideella organisationer och konkreta volontäruppdrag för att kunna hitta in i ett engagemang.

Vet du hur du skulle göra för att engagera dig ideellt?

Svaren ovan avser procent, och kategorierna avser år.

Organisationerna som lockar

Bland de som kan tänka sig ett ideellt engagemang vill de flesta engagera sig i en idrottsförening (34 procent), i en hobbyförening (21 procent) eller i en humanitär eller socialt inriktad organisation (21 procent).

Vilken typ av organisation skulle du helst engagera dig i?

1. Idrottsorganisation **34%**
2. Hobbyförening **21%**
2. Humanitärt/socialt inriktad organisation **21%**
4. Bostadsrättsförening **13%**
5. Friluft-, jakt- eller fiskeorganisation **12%**
5. Kultur-, dans-, musik- eller teaterförening **12%**
7. Frivillig försvarsförening **10%**
8. Politiskt parti samt lokala aktionsgrupper **10%**
8. Klimat- och miljöorganisation **10%**
10. Kvinnoorganisation **9%**

Hinder för ett ideellt engagemang

De som inte engagerar sig fick frågan vad det var som hindrade dem från att bli volontär. Det vanligaste svaret är att man inte har tid (54 procent). En femtedel säger att de inte har hittat något som passar dem (20 procent) och 12 procent svarar att man inte kan engagera sig på grund av hälsoskäl. Det är framför allt personer över 50 år som anger detta som anledning.

Det är anmärkningsvärt att det framför allt är män som säger att de inte har hittat något ideellt uppdrag som passar dem: 25 procent av männen säger detta, men bara 15 procent av kvinnorna.

Hindren skiljer sig som nämnts även åt i de olika åldersgrupperna. Personer mellan 18 och 29 år anger i signifikant högre utsträckning att de inte har ekonomiska förutsättningar att engagera sig. Så många som 12 procent svarar detta. En möjlig förklaring kan vara att unga som pluggar eller går en annan sorts yrkesutbildning behöver jobba extra för att täcka sina levnadskostnader, vilket minskar deras möjligheter att samtidigt engagera sig ideellt.

Unga svarar också i högre grad att de inte vet hur man gör (15 procent) och att de inte vet vad som finns (15 procent) vilket visar att ideella verksamheter verkar ha svårt att nå ut med information och erbjudanden om ideella uppdrag till målgruppen unga.

Personer mellan 30 och 49 år säger i högre grad att de inte har tid att engagera sig, nämligen så många som 67 procent. Förklaringen skulle kunna vara att personer i den åldersgruppen ofta har ett heltidsarbete och även har yngre barn som upptar deras tid.

Fem tips för ett ännu starkare och bredare engagemang

“Svenskarnas engagemang” ger en aktuell och tydlig bild om hur det ideella engagemanget ser ut idag. Undersökningen kartlägger även vilka hinder som kan finnas för att hitta in i föreningslivet och möjliga förklaringar till dessa hinder. Denna kunskap kan vara ett stöd i att utveckla arbetet med att nå potentiella volontärer och samordna ideellt engagemang. Här ger vi fem tips för hur ideella organisationer kan arbeta för att nå fler frivilliga och bidra till ett ännu starkare och bredare engagemang.

1. Lyft fram den sociala gemenskapen

Den ideella sektorn är en plats där människor möts. Undersökningen visar tydligt att människor tar sig an ideella uppdrag för att hitta ett socialt sammanhang. När ideella föreningar letar efter volontärer är det därför mycket värdefullt att betona den sociala aspekten av uppdraget. Beskriv teamkänslan, gemenskapen och hur nya volontärer bemöts och välkomnas.

2. Fokusera på en tydlig sakfråga

En annan viktig drivkraft för att engagera sig ideellt är att göra någonting konkret i en fråga man bryr sig om. Det är därför viktigt att ideella verksamheter tydligt berättar för potentiella volontärer hur insatsen bidrar till deras hjärtefråga. När den lokala fackklubben letar efter kandidater för förtroendeuppdrag kan det till exempel vara relevant att förklara vilka frågor som ska drivas på arbetsplatsen framöver. När man letar efter funktionärer till en orienteringstävling kan idrottsföreningen tydliggöra varför det hjälper motionärer om man delar ut vatten.

3. Engagera fler kvinnor i ledarroller

Enligt enkätundersökningen finns det signifikant fler män än kvinnor som är styrelsemedlemmar, förtroendevalda och aktivitetsledare. Ideella föreningar kan göra konkreta insatser för att locka fler kvinnor till dessa uppdrag. Till exempel genom att medvetet leta efter kvinnliga kandidater eller genom att erbjuda specifikt stöd och utbildningar. Samtidigt kan det vara värdefullt att fundera på hur ideella verksamheter med social inriktning kan attrahera fler män. Att engagera både män och kvinnor gynnar såväl individerna själva som ideella föreningar och möjliggör verksamheter som bättre speglar samhället och ger större genomslagskraft i de aktiviteter som genomförs.

4. Betona karriärmöjligheter för unga

För unga kan ideellt engagemang vara ett sätt att förbättra sina chanser på arbetsmarknaden. Enkätsvaren visar att engagerade personer mellan 18 och 30 år i mycket högre utsträckning letar efter ideella uppdrag som kan gynna deras etablering på arbetsmarknaden. När ideella organisationer vill attrahera unga är det en bra idé att även berätta hur ett uppdrag kan öka chanserna på arbetsmarknaden. Vad kan man lära sig genom uppdraget? Vilka färdigheter stärks? Hur kan unga presentera sina volontäruppdrag på sitt cv?

5. Erbjud flexibla & mindre tidskrävande uppdrag

Det största hindret att engagera sig är bristen på tid. För många är det svårt att pussla ihop jobb, familj, vänner och fritidsintressen. Det kan därför vara konstruktivt att ideella verksamheter inte har alltför höga eller orealistiska krav på sina volontärer. Det kan vara bättre att dela upp en uppgift mellan flera personer istället för att en ska bära ett tungt lass. Det är till exempel enklare att tacka ja till att tvätta matchtröjor tre gånger per säsong istället för tio gånger.

Behöver du mer statistik om ideellt engagemang?

För dig som vill djupdyka i statistik kring engagemanget i Sverige finns det mer fakta och information att tillgå. Denna rapport är bara en sammanfattning av de viktigaste resultaten. Vill du veta mer om ett specifikt område eller vill du boka in oss för en föreläsning? Ta gärna kontakt!

info@volontarbyran.org
0771-24 14 00

Vill du läsa mer om trender i det ideella engagemanget?

I den årliga rapporten Volontärbarometern ställer vi ett antal frågor till de volontärer och föreningar som använder Volontärbyråns förmedling för ideella uppdrag. Du hittar exempelvis statistik om vilka uppdrag som har varit mest populära och vilka frågor våra användare brinner för.

Volontärbyrån hjälper engagerade människor och ideella organisationer att hitta varandra. Vi gör det genom att förmedla ideella uppdrag och genom att utbilda och stödja föreningar i frågor om ideellt engagemang. Volontärbyrån jobbar aktivt för att lyfta betydelsen av det ideella engagemanget för såväl individ som samhället i stort. Det gör vi genom att ta fram undersökningar, rapporter och föreläsningar om ideellt engagemang.